

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
SHAROF RASHIDOV NOMIDAGI
SAMARQAND DAVLAT
UNIVERSITETI
INSON RESURLARI VA MAHALLA
TARAQQIYOTINI BOSHQARISH
INSTITUTI

Ro'yxatga olindi: № BD- <u>60410600</u> 2024 yil "10" 08		"TASDIQLAYMAN" SamDlo rektori: <u>R.I. Xalmuradov</u> 2024 yil " " "
---	---	---

"ISLOMIY BANK ISHI"
FAN DASTURI

Bilim sohasi:	400000 – Biznes, boshqaruv va huquq
Ta'lim sohasi:	410000 – Biznes va boshqaruv
Ta'lim yo'nalishi:	60410600 – Bank ishi

Samarqand-2024

Fan model kodlari	O'quv yili	Semestr	ECTS - Kreditlar
IB1164S	2026-2027	V1	5
Fan model turi	Ta'lim tili	Hiladagi dars soatlari	
Majority	O'zbek	6	
Fan nomi	Auditoriya	Mustaqil	Umumiy
	mashg'ulotlari (soat)	ta'lim (soat)	(soat)
I. Islomiy bank ishi	64	86	150

Fanning maqsadi (FN)

FN1	I. FANNING MAZMUNI <i>Fanni o'qitishdan maqsad</i> – talabalarga bank ishidan bilimlarning nazariy asoslarini, Islom bank ishidagi asosiy tushuncha va kategoriyalarni, islomiy qonunlar va printsiplarni o'rgatish hamda amaliyotda ularni qo'llay olish xususiyatini shakllantirishdan iborat. <i>Fanning vazifasi</i> – nazariy bilimlar, amaliy ko'nikmalar, islomiy qonunlar va kategoriyalar mazmun-mohiyatini o'rgatish, ularga nisbatan shaxsiy munosabatni shakllantirish orqali islom bank ishi sohasidagi muammolarni echish yo'llarini topa olish qobiliyatini shakllantirish. Fanning asosiy vazifalari quyidagilarni o'z ichiga oladi: -islom bank ishi rivojlanish tarixi, kontseptsiya va nazariyalarini bilish va tushunishni o'rgatish; -islomiy banklar ma'lumotlarini qayta ishlash jarayonida asosiy iqtisodiy ko'rsatkichlardan foydalana olishni o'rgatish; -moliyaviy hisobotlarni xalqaro standartlari bo'yicha tahlil qila olishni o'rgatish; -Islom bank ishi tamoliilarini hamda islom banklari kapitalining etarlicligini aniqlashning o'ziga xos xususiyatlarini aniq bilib olishni lozim.
------------	--

Fan mazmuni	
II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)	
II.1. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:	
Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M)	
M1	ISLOM BANKNING RIVOJLANISHI VA TARIXI Islom banki tarixi. Islom bank tizimining boshlang'ich davri. Islom bank tizimining o'ra davri. Islom bank ishi zamonaviy bosqichi. Misr, Malayziya va Eron mamlakatlarida Islom bank tizimining tarixi.
M2	ISLOM BANKI QONUNLARI VA MEYORORI-HUQUQIY ASOSLARI

	Islom huquqi manbalari. Islom bank qonunchiligi evolyutsiyasi. Shariat tushunchasi va uning ahamiyati. Shariat manbalari. Birinchi manba: Qur'on. Ikkinchi manba: hadislar. Uchinchi manba: ijmo. To'rtinchi manba: qiyos. Islomiy bank tizimidagi shariatning umumiy qonunlari. Bank tizimiga bag'ishlangan maxsus shariatqonunchiligi. Pozitiv huquq me'yorlari. Markaziy bank ishtiroki. Shariat kuzatuvkengashi.
M3	ISLOM BANKNING VAZIFALARI VA FALSAFASI Islom bankini tashkil etish maqsadi va falsafasi. Jahon islom banklari ijtimoiy amaliyoti. Islom banklari falsafasi shakllanishiga ta'sir etuvchi omillar. Islom banklari biznes falsafasining mohiyati. Islom banklarining ishlash tamoyillari.
M4	ISLOM BANKNING TAMOYILLARI Musharaka tamoyili. Mudaraba tamoyili. Murobaha tamoyili. Ijara tamoyili. Qarzi hasan tamoyili. Vadia tamoyili. Rahn tamoyili. Bay bitaman adjil. Bay al-dayn Bay inah. Bay istijror. Bay salam. Hivala. Istisno. Joala. Kafolat. Musavama. Sarf. Ujr. Urbun. Vakolat. Tavaruq.
M5	SSUDA FOIZI, SUDXO'RLIK VA RIBO Ssuda foizi, sudxo'rlik va ribo tushunchalari. Ssuda foiziga munosabatlar va qarashlar. Riboning tasnifi. Islomda riboga munosabat va islomdagi mazhablarning riboga qarashlari.
M6	ISLOM BANKLARINING AKTIV VA PASSIV OPERATSIYALARI Islom banklari buxgalteriya balansi aktiv qismining tarkibi. Musharaka. Murabaha. Tavaruq va bay al-in. Ijara. Islom banklarining qarzi moliyalashtirishga asoslangan aktiv operatsiyalari. Islom banklarining kapitalidagi ishtirokka asoslangan aktiv operatsiyalari. Islom banklari buxgalteriya balansi passiv qismining tarkibi. Mudaraba. Sukuk. Vakal. Islom banklari balansi modellari. Islom banklari passivlarini shakllantirishda joriy va jamg'arma hisobraqamlarining o'rni. Islom banklari kapitalini shakllantirish mexanizmi. Islom banklari kapitalining yetarliligini aniqlashning o'ziga xos xususiyatlari.
M7	ISLOM BANKLARINING XIZMATLARI, HISOB-KITOB VA ICHKI OPERATSIYALARI Shariat tamoyillarining qo'llanishi, Islomiy banklar tomonidan ko'rsatiladigan xizmatlar
M8	ISLOM MOLIYA TIZIMI SHAROITIDA PUL-KREDIT SIYOSATI Islom moliya tizimi sharoitida pul-kredit siyosatining strategik va taktik maqsadlari. Islom moliya tizimi sharoitida pul-kredit siyosatining o'ziga xos xususiyatlari.
M9	ISLOM MOLIYA BOZORLARI Moliya bozori shakllari. Kapital bozori. Pul bozori. Forward va fyuchers bitimlari bozori. Ipoteka bozori. Pay investitsiya fondlari bozori. Davlat

	investitsion qimmatli qog'ozlari, Solo-veksellar, Qisqa muddatli savdo veksellari, Islomiy muomala depoziti. Banklarning mo'zomaba investitsiyalari. Obligatsiyalar. Murobaha va boy inah tamoyillari bo'yicha ko'pansiz obligatsiyalar. Ijara tamoyili asosidagi obligatsiyalar. "Kagamas mudaraba"ga asoslangan obligatsiyalar. Islomiy moliya bozori bilan bog'liq tashkilotlar. Qimmatli qog'ozlar bo'yicha Komissiya.
	ISLON SUG'URTALASH TIZINI
MI0	An'anaviy sug'urtalash tizimi tarixi, Islomiy sug'urtalash tizimi tarixi va rivojlanishi.
III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar: seminar (S)	Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi.
S1	Islom bankining rivojlanishi va tarixi
S2	Islom banki qonunlari va me'yoriy-huquqiy asoslari
S3	Islom bankining vazifalari va falsafasi
S4	Islom bankining tamoyillari
S5	Savda foizi, sudro'rtlik va ribo
S6	Islom banklarining aktiv va passiv operatsiyalari
S7	Islom banklarining xizmatlari, hisob-kitob va ichki operatsiyalari
S8	Islom moliya tizimi sharoitida pul-kredit siyosati
S9	Islom moliya bozorlari
S10	Islom sug'urtalash tizimi

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar
 Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular
 "Islomiy bank ishi" fani bo'yicha mustaqil ta'lim va ishlarning kalendar tematik rejasini

Nb	Mustaqil ta'lim mavzulari
1.	Islom bank ishi tarixi
2.	Islom bank tizimining boshlang'ich davri.
3.	Islom bank tizimining o'ra davri
4.	Islom bank ishlarning zamonaviy bosqichi
5.	Misr, Malayziya va Eron mamlakatlarida Islom bank tizimining tarixi.
6.	Islom huquqi manbalari.
7.	Islom bank qonunchiligi evolyutsiyasi.
8.	Shariat tushunchasi va uning ahamiyati
9.	Shariat manbalari. Birinchi manba: Qur'on. Ikkinchi manba: hadislar. Uchinchi manba: ijmo. To'rtinchi manba: qiyos.
10.	Islomiy bank tizimidagi shariatning umumiy qonunlari.
11.	Bank tizimiga bog'liq ishlangan maxsus shariat qonunchiligi.

12.	Pozitiv huquq me'yori. Markaziy bank ishtiroki. Shariat kuzatuvkengashi.
13.	Islom bankini tashkil etish maqsadi va falsafasi.
14.	Jahon islom banklari ijtimoiy amaliyoti.
15.	Islom banklari falsafasi shakllanishiga ta'sir etuvchi omillar.
16.	Islom banklari biznes falsafasining mohiyati.
17.	Islom banklarining ishlash tamoyillari.
18.	Musharaka tamoyili.
19.	Mudaraba tamoyili.
20.	Murobaha tamoyili.
21.	Ijara tamoyili.
22.	Qarz hasan tamoyili.
23.	Vadia tamoyili.
"Islomiy bank ishi" fani bo'yicha mustaqil ta'lim mavzulari uning mazmunini yoritish maqsadida tanlangan va talabada shu haqida bilim ko'nikmasini shakllantirish nazarda tutilgan. Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan loyihalar, esse, tezis yoki ilmiy maqola yozish, referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi. Mazkur vazifalarni yaxshiroq tasavvur qilish va amalga oshirishda ushbu fan ham ma'lum hissa qo'shadi, deb o'ylaymiz. Mustaqil ta'lim talabalarining bajaradigan ilmiy izlanishi bo'yicha, auditorni o'rganishda faning biror bir mavzusini to'laroq o'zlashtiradi va mavzu belgilangan shaklda bajariladi. Mustaqil ishini bajarishdan maqsad, talabalar o'qishi davomida olgan bilimni mustahkamlash, chuqurlashtirish va umumlashtirishdan iboratdir. Mustaqil ta'limni tashkil etishning mazmuni: talabalar mustaqil ishlari mavzulari kelgusida bajariladigan kurs ishlari va bitiruv malakaviy ishlari mavzulari bilan uzviylikda bajariladi. Mustaqil ta'lim uchun o'quv va ishchi o'quv reja 88 soat ajratilgan. Ushbu soat talabalarining amaliy mashg'ulotlarga tayyorgarlik ko'rish, oralik nazoratlarda, yakuniy nazoratda va boshqa mustaqil shug'ullanishini o'z ichiga oladi.	

3.	V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar) Fanni o'zlashtirish natijasida talaba: • bank auditing turlari va shakllari; • bank auditing metodlari; • auditing professional xizmatlari; • auditorlik kasbiga malakaviy va axloqiy talablar; • ichki audit xususiyatlari <i>haqida tasavvurga ega bo'lishi</i>; • tijorat bankda auditorlik tekshiruvini o'tkazish usullarini; • auditorlik tashkilotining ishchi hujjatlarni; • auditorlik tekshiruvlarida tahliliy amallarni qo'llashni <i>bilishi</i> va ulardan foydalana olishi;
----	--

	• banklarda auditning muhimlik va risk darajalarini aniqlash; • bankda ichki auditni o'rganish va baholash; • kredit va valuta operatsiyalari auditini o'tkazish; • halqaro auditorlik tashkiloti ish tajribalaridan foydalanish; • bank daromadlari va harajatlari auditini o'tkazish ko'nikmalarga ega bo'lish kerak: • auditorlik tekshiruvini rejalashtirish; • auditda ekspert ishi natijalaridan foydalanish; • joriy va uzoq muddatli aktivlar auditini tashkil qilish; • moliyaviy natijalar auditini tashkil qilish <i>malakalariga ega bo'lish kerak</i>
4.	VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari: • ma'ruzalar; • interfaol kch's-sadilar; • <i>munozara</i>; • <i>o's-o'zini nazorat</i> • "Aqliy hujum"; • "Muammo"; • Krossvord • Annotgrammalar • Ko'chma dars mashg'ulotlari
5.	VII. Kreditni olish uchun talablar: Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'liq o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy nazorat shakllari, hamda mustaqil ta'limda berilgan vazifa topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat ishini topshirish

6. ASOSIY ADABIYOTLAR:

1. Handbook of Islamic Banking. Edited by M. Kabir Hassan University of New Orleans, USA Mervyn K. Lewis Professor of Banking and Finance, University of South Australia, Adelaide, Australia. M. Kabir Hassan and Mervyn K. Lewis 2007. 460 p.
2. Islamic Banking and Finance. Copyright © 2013 by Mondher Bellalah and Omar Masood and contributors. 320 p.
3. Bujayev, Islomiy moliyalar va bank tizimi. Toshkent nashryoti. 2014 yil. 463 bet
4. E.A.Baydaulet. Islomiy moliya asoslari. Toshkent "O'zbekiston" 2019. 432 bet.

5. QO'SHIMCIIA ADABIYOTLAR:

	1. "2022-2026-yillarga mo'ljallangan yangi O'zbekistonning Taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi PF-60-son Farmoni. 2. O'zbekiston Respublikasining «Banklar va bank faoliyati to'g'risida»gi Qonuni. T.: -2019 y. 3. Karaliev T.M., Sattorov O.B., Sayfiddinov I.F. "Tijorat banklari faoliyati tahlili" TML. 2012y. 4. Abdullaev Y.A., Qoralev T.M., va boshqalar "Bank ishi". O'quv qo'llanma - B.M.: T.: "Iqtisod-Moliya", 2009. - 576 b. 5. Abdullaeva SH.Z. "Bank ishi" o'quv qo'llanma T. "Iqtisod-Moliya" 2010 y. - 368 b.
	AXBOROT MANBALARI: 1. https://president.uz/uz - O'zbekiston Respublikasi Prezidentining rasmiy veb-sayti 2. https://senat.uz/ - O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi Senatining rasmiy veb-sayti 3. https://parliament.gov.uz/ - O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi Qonunchilik palatasining rasmiy veb-sayti 4. https://gov.uz - O'zbekiston Respublikasi Hukumati rasmiy portal 5. https://www.limv.uz/ - O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligining rasmiy veb-sayti 6. https://mehnat.uz/ - O'zbekiston Respublikasi Kambag'allikni qisqartirish va bandlik vazirligining rasmiy veb-sayti 7. https://gov.uz/en/miit - O'zbekiston Respublikasi Investitsiyalar, sanoat va savdo vazirligining rasmiy veb-sayti 8. www.stat.uz - O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Statistika agentligining rasmiy-veb-sayti. 9. https://soliq.uz/ - O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Soliq qo'mitasining rasmiy veb-sayti 10. https://www.bolixona.uz/uz/ - O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi huzuridagi Bojxona qo'mitasining rasmiy veb-sayti 11. https://www.lex.uz/uz/ - O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligining qonunchilik hujjatlari elektron bazasi.
7.	Fan dasturi Sh.Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti Kengashining 2024 yil " " dagidagi ___-son bayonnomasi bilan ma qullangan.
8.	Fan/modul uchun mas'ullar: Z.T.Bakayev, - Sharof Rashidov nomidagi SamDU, "Raqqamli iqtisodiyot" kafedrasini mudiri, i.f.f.d., dotsent.

A. Mardanova – SamDU, «Raqamli iqtisodiyot» kafedrası dotsenti, texnik fanlari nomzodi.

L. Maxmudov – SamlSI, «Real iqtisodiyot» kafedrası dotsenti, iqtisodiyot fanları bo'yicha falsafa doktori, dotsent. +998 97 913 60 19

Universitetning 2024-yil 16-avgustidagi 301-ij buyrug'i asosida
Fan dasturlari va mustaqil ishlar topshiriqlarini ishlab chiqishga ma'sul ishchi
Guruhlari:

nomidagi: Sh.D.Djurakulov
 davlat ishlar bo'yicha
 A. S. Solov'yev

A. S. Soleyev

Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti inson resurslari va
mabulali tashqi qoʻni bozari ishiti Raqamli iqtisodiyot va federal
dostent Z.T. Bakayev muallifligida tuzilgan "Ishomiy bank ishi" fanidan
tuzilgan fan dasturiga (tashqi)

TAQRIZ

Ushbu fan dasturi 604 10000 – Bank ishi bulaklariyat ta'lim yo'nalishi uchun mo'ljallangan bo'lib, unda "islomiy bank ishi" fan bo'yicha o'zlashtirilishi lozimligi ko'rsatilgan va matakalar keltirilgan.

[illegible]

Xususiylar sifatidagi islomiy banklar
Ushbu fan "Islomiy bank ishi" deo nomlanib, unda sizga nazariy bilimni amaliy ko'nikmalar, islomiy qonunlar va kategoriyalar mazmun-mehnatini o'rganish, ularga nisbatan shaxsiy munosabatlarni shakllantirish orqali islom bank ishi sohasidagi muammolarni echanish yo'llarini topa olish qobiliyatini shakllantirish Fanning asosiy vazifalari quyidagilarni o'z ichiga oladi:- islom bank ishi rivojlanish tarixi, konsepsiyasi va nazariyalarni bilish va tushuntirish o'rganish,- islomiy banklar ma'lumotlarini qayta tashlash jarayonida asosiy iqtisodiy ko'rsatkichlarning foydalana olishini o'rganish,- islomiy va hisoboparlarni soliqaro standartlarni bo'yicha talifi qila olishini o'rganish,- islom bank ishi tamollilarini hamda islom banklari kapitalining etarliyligini aniqlashning o'ziga xos xususiyatlarini aniq bilib olishni ko'zim.

Fan dasturidan fan bo'yicha talabalarning bilim, ko'nikma va mahoratiga loyiq.

Muallif memondan tuzilgan ushbu tan dastur bo'yicha bankirlarning ish yo'nalishi talablarini uchin mo'jallangan bo'lib, hujjat bankirlarning samarasizligini oshirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga dastur hozirgi kun talablari darajasida yozilgan va uni amalda joydallinishga tavsiya etilgan.

Samarqand iqtisodiy va savdo instituti, Real iqtisodiyot fakulteti dotsenti,
iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa
doktori

L. Maximudov

**Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti Ison resurslari va
maballa tarqilishini boshqarish instituti Raqamli Iqtisodiyot Kafedrasini
dozent Z.T.Bakayev masallifligida tayyorlangan "Islomiy bank ishi" fanidan
tuzilgan fan dasturiga (icbka)**

TAQRIZ

Ushbu fan dasturi 60410600 – Bank ishi bakalavriyat ta'lim yo'nalishi uchun mo'ljallangan bo'lib, unda "Islomiy bank ishi" fani bo'yicha o'zlashtirilishi lozim bilim, ko'nikma va malakalar keltirilgan.

Mazbu fanning maqsadi talabalarga bank ishidan bilimlarning nazariy asoslari, islom bank ishidagi asosiy tushuncha va kategoriyalarni, islomiy qonunlar va printsiplarni o'rgatish hamda amaliyotda ularni qo'llay olish xususiyatini shakllantirishdan iborat.

Ushbu fan "Islomiy bank ishi" deb nomlanib, unda sizga nazariy bilimlar, amaliy ko'nikmalar, islomiy qonunlar va kategoriyalar mazmun-mohiyatini o'rgatish, ularni nisbatan shaxsiy munosabatni shakllantirish orqali islom bank ishi sohasidagi muammolarni echish yo'llarini topa olish qobiliyatini shakllantirish. Faning asosiy vazifalari quyidagilarni o'z ichiga oladi: -islom bank ishi rivojlanishining nazariy va amaliy asoslarini bilish va tushunishni o'rgatish; -islomiy banklar ma'lumotlarini qayta ishlash jaryonida asosiy iqtisodiy ko'rsatkichlardan foydalana olishni o'rgatish; -moliyaviy hisobdamlarni xalqaro standartlari bo'yicha tahlil qila olishni o'rgatish; -islom bank ishi tamoiillarini hamda islom banklari kapitalining etarlicligini aniqlashning o'ziga xos xususiyatlarini aniq bilib olishni lozim.

Fan dasturida fan bo'yicha talabalarining bilim, ko'nikma va malakalariga qo'yiladigan talablar, ma'ruza va amaliy mashg'ulotlar mazmuni, ta'lim texnologiyalari va metodlari, mustaqil ishlarning tashkil etish shakli va mazmuni, foydalaniladigan asosiy hujjatlar qo'shimcha adabiyotlar ro'yxati keltirilgan.

Muallif tomonidan tuzilgan ushbu fan dasturi 60410600 – Bank ishi ta'lim yo'nalishi talabalarini uchun mo'ljallangan bo'lib, bo'lajak banklarning ish samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga dastur hozirgi kun talabalar darsida yozilgan va uni amalda foydalanishga tavsiya etilgan.

**Sharof Rashidov nomidagi SamDU
«Raqamli Iqtisodiyot» Kafedrasini
Dozent, Iqtisod fanlari nomidagi dotsent**

A.T.Mardanova

